

DE VONDER

Brug „Half 12“, Someren - Eind

2015 Jaargang 21 nr. 4

Van het bestuur

December 2015

Ook in dit nummer bevat de bestuursrubriek het overzicht van de nieuwe leden van De Vonder en de rubriek familieberichten/lief en leed, waarin we bij ons bekende feestelijke of droevige berichten over onze leden vermelden. Ook geven we informatie over wat er thans binnen onze vereniging speelt.

Familieberichten/lief en leed

Op 18 oktober overleed ons lid Dies Schrieks uit Someren op 75-jarige leeftijd. We wensen zijn kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe.

Nieuwe leden van Heemkundekring De Vonder

In de afgelopen periode zijn de volgende nieuwe leden aangemeld bij onze vereniging:

Carla Claassen en Piet Snijders uit Asten;
Henk Arendsen en Bertha Sommers uit Someren.

In memoriam Adèle van Houten

In het septemhernummer heeft u kunnen lezen, dat onze beschermvrouwe, Adèle van Houten, het bestuur in de zomervakantie had laten weten haar lidmaatschap van Heemkundekring De Vonder te beëindigen en tevens haar functie van beschermvrouwe neer te leggen. Op 27 september is Adèle overleden. Ze was al enige tijd ernstig ziek. Na het plotselinge overlijden, in januari 2007, van haar echtgenoot Henk van Houten, destijds bestuurslid van onze vereniging, heeft Adèle De Vonder vanaf 2008 op geweldige wijze ondersteund als beschermvrouwe. Het bestuur is haar hier zeer erkentelijk voor. We wensen de kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe bij het verwerken van dit grote verlies.

Verkoop boeken door De Vonder

In ons vorige nummer hebben we melding gemaakt van het overlijden van Mien Willems-van de Moosdijk in juli. Na haar overlijden heeft heemkundekring De Vonder in dankbaarheid een aantal exemplaren ontvangen van diverse boeken die Mien nog in voorraad had. We hebben besloten deze boeken samen met de andere publicaties waarover we beschikken nu ook via onze website te koop aan te bieden aan geïnteresseerden.

In dit nummer van De Vonder treft u een advertentie aan. Zoekt u nog een leuk presentje, bijvoorbeeld voor Kerstmis, voor iemand die belangstelling heeft voor de cultuurhistorie in het algemeen, en die van onze regio in het bijzonder, dan vindt u wellicht iets leuks op onze website.

Overige zaken

De werkgroep die zich bezighoudt met een onderhoudsplan voor onze accommodaties, heeft met behulp van een externe deskundige een eerste versie opgesteld. Met de gemeente Someren zal nu bekeken worden welke bedragen nog gereserveerd zijn voor het onderhoud en wat de verdere mogelijkheden zijn.

Tijdens de ledenvergadering van dinsdag 10 november is de begroting voor 2016 goedgekeurd door de aanwezige leden. De diverse werkgroepen hebben de benodigde informatie keurig op tijd aangeleverd en ook dit jaar is de begroting sluitend. Uit de bestemmingsreserves kunnen in 2016 middelen geput worden voor de uitvoering van het onderhoudsplan en voor de modernisering van onze ICT-voorzieningen.

Activiteiten komende periode

In de komende maanden zijn er lezingen op dinsdag 15 december ("Heidense resten in Christelijk Europa" door Ton Spamer) en op woensdag 20 januari ("Een andere kijk op de wereld van Jeroen Bosch" door Ben Hartman). Daarnaast is er weer een filmavond in en over Asten op woensdag 17 februari.

Namens het bestuur wens ik al onze leden en hun dierbaren een Zalig Kerstfeest en een Gelukkig en Gezond 2016 toe,

Jan van de Rijdt

DE VONDER

heemkundekring

DE VONDER
asten - someren

Van de redactie

De Vonder heeft tot taak feiten uit het verleden verantwoord op een rijtje te zetten, maar af en toe is het ook goed om te schrijven over dingen die gebeurd zouden kunnen zijn.

Zo vertelt onzer eindredacteur een liefdesgeschiedenis die alle elementen van deze tijd, kerstmis, vluchtelingen, Astense humor, ruimdenkend in zich heeft. Een gebarsten spiegel voor wie het wil zien. Burengeruchten houden je bij de tijd en je leert er uit dat we het bij de HKK Asten Someren nog niet zo slecht doen.

Voor ons zijn het nu maar primitieve iglo's, als je 50 jaar geleden geen diepvries had, had je toch dit collectieve ijspaleis.

Sjaak Jöris put uit de geschiedenis van de eerste Heer van Asten, naar wie een van onze straten is vernoemd. Er volgen er meer, zowel straten als heren.

Te voet dur Asten blijft voor de taalliefhebbers toch een heerlijke tocht zonder eind. Als we de afleveringen hadden aangeduid met letters, waren we aan de Z geweest. Maar we gaan door.

Als Jacques van der Velden bij de topografen een woord hoort dat wat vreemd klinkt is het of hij een spartelende vis in de hand heeft. Hij zoekt met grote belezenheid de woorden tot op de bron uit en kan daar ook een zeer amusant verhaal van maken. Waar zou bijvoorbeeld het woordt "Scurkens" vandaan komen? Niemand weet het, Jacques wel. Wij bieden u graag deze Vonder aan, het wordt al een beetje winter.

Namens de redactie
Gerard ten Thije

2	Van het bestuur
3	Van de redactie
4	Een liefdesgeschiedenis
9	Burengerucht
10	De opkomst van de diepvrieskluizen
11	Straatnamen van Asten
13	Te voet dur Asten deel 26
15	Skorkene
19	Lijst met namen van boeken Noteer in uw agenda
20	Vrienden van De Vonder

Duivelskwartier

Duivelskwartier,

Velen van ons zullen het prachtige boek van Johan Otten uit Lierop al gelezen hebben. Toch mag het in de Vonder nog wel eens met ere genoemd worden. Een goed leesbaar boek over gruweldaden die zich in onze eigen dorpen afspeelde. Dorpsverhalen die al eeuwen rondgaan blijken maar al te waar te zijn en krijgen hier de aandacht die recht doet aan de slachtoffers. Dank je wel Johan.

Een liefdesgeschiedenis

Tegen de avond van 23 december van dit jaar kwamen er in Asten allerlei vreemdelingen aan. Ze kwamen per bus, per trein en sommigen zelfs te voet. De stroom vermoeide reizigers, afgepeigerd en aan het eind van hun Latijn door het slechte weer, wanhopig door de vaak harde ongestuurdheid en bedrogen door hun eigen overspannen verwachtingen, ging dagen door.

De meesten waren jonge mannen, hier en daar een gezin of een vrouw met een paar kinderen. Zij die hier achterbleven, liepen er allesbehalve monter bij, duidelijk op zoek naar onderdak voor de al kouder wordende nacht. Ondertussen probeerden ze elkaar via mobieltjes op de hoogte te houden van de plaatsen waar wat te vinden was. Al gauw was Amalia propvol en zo ook het klooster van de paters. De velen die er nog overgebleven waren, zochten hun geluk bij de horecabedrijven en bij particulieren.

Tussen hen sjokte ook een grijze ezel rond met op

zijn rug een jonge kennelijk hoogzwangere vrouw van een jaar of zeventien. De ezel zei: "ia, ia," hetgeen betekende: "Ik heb het onderhand wel gehad." De man, die de ezel aan een leidsel had, probeerde her en der heil en heul te vinden. Maar nee, ondanks de gezegende, nou ja -'gezegende'- omstandigheden, waarin zijn vrouw verkeerde, ving hij overal bot. Want ja, keer op keer werd hem gevraagd of ie euro's had. "Nee, die heb ik niet, maar ik heb wel deze munten van de landstreek, waar ik vandaan kom." "Laat eens kijken," zeiden ze in het café of hotel. "Die kennen wij niet. Van wie is die kop?"

"Oh, van Herodes." "Nooit van gehoord. Probeer het maar hier naast." Maar bij 'hier naast' hadden ze ook nergens plaats. "Miriam," zei hij, "dat wordt niks." Er kwam net een oudere man naar buiten die 'm al goed had hangen, kennelijk een autochtoon, die hij toen maar aanklampte en vroeg of die misschien nog een plaatsje wist." Ge komt 'n par joar te laat," zei hij. "- Vruuger stond hier 'n hotel Gitsels. Mer dè hebben ze um gedao en waor naw de Hema is, stond 'n schon school in een mooie stijl van rond

negentienhonderd, uniek in Nederland, gelef ik, mer jè..., de mens, die dè gekaocht ha, ha zo'n pech, (en hij gaf een knipoogje) die gevvel, die had ie gèèr laote stao. Mer 't begos me toch te weie, te weie en die gevvel weide zomèr per ongeluk um. Godverdonshot, wa hebben ze 't hier toch verkaseroend.. seund, seund, seund!! Mer kiek is, daor vlak bij de kèrk d'r stê nog 'n auw pand lèg. Van Anneke de Bruin. Niks wert, 't dondert bekant in mekaar. En dè kumt um dè Anneke zao köppig waar as enen èèzel. Die wao't nie verkope. En mer goe ôk, anders waar dè ok nao de klote gegao. Die verrekelingen hebben wel 't huiske van Jans Soezee umgestote, (De man was kennelijk iemand van een of andere plaatselijke heemkundevereniging). Gao dur mer is kieke. Kiek goe uit oe doppe dède ge oewe nek nie brekt." En hij liep verder over het dek van zijn schip deinend op de golven van zijn volle zee. "Vooruit met de geit," zei de man en trok de ezel richting het grijze zwaar gehavende pand. Het moest met balken gestut en overeind gehouden worden. De deur ging niet open. Maar nood breekt wet. Hij trapte de deur in en ze gingen naar binnen.

Aangezien ze dicht bij de kerk zaten, hoorden ze duidelijk de mensen, die in het portaal stonden om

de kerstmis bij te wonen, tegen elkaar praten.

"Wat moeten we er toch mee," zei de ene, "allemaal economische vluchtelingen, ja, ja, dat kost ons weer geld. De werkmán kan het weer betalen. Van die dikkoppen hoefde niks te verwachten. Bij 'rijk' volk zul je ze niet zien. De joden mochten voor de oorlog, toen ze voor Hitler op de vlucht waren, van de koningin niet in de buurt van haar paleis komen wonen. En in de wijk van Rutte is ook geen plaats." "Ja, ja, ik heb er toch mee te doen," zei een ander. "Ik zou ze wel op willen vangen maar ik heb twee kinderen en nog ne grote hond en een paar cavia's; dat kan dus echt niet, hoe graag ook. Trouwens we krijgen volk. De kalkoen staat al in de oven. Als ik 'Ite missa est' hoor moet ik direct naar huis en een

fles Chateau Neuf du Pape opentrekken waant die moet nog chambreren. Wordt gezellig! We hebben een kunstboom met mooie lampjes erin. Nee, een kerststal daar doen we niet meer aan. Een mooi muziekske van Frans Bauer erbij. Laat de boeren maar dorsen. Wat jij?"

In de kerk begon het orgel te spelen en hoog in de toren beierden de klokken. De klanken rolden tot ver over het dorp diep de Peel in. En de mensen zeiden tegen elkaar: "Hört 't leidt. 't Is Korsmis." Rond de kerk begon de lucht te zinderen en te zingen van de orgeltonen. Tegen de donkere diepblauwe hemel schitterden duizenden sterren; aan de horizon in het Oosten fonkelde een ster, zo helder... als een geslepen diamant. Boven de torenspits glimlachte vriendelijk de maan.

"Ik krijg buikpijn," zei Miriam. "Oh wee, oh wee...!" Zij ging er bij liggen op die koude kale vloer.

"Ja, meisje," zei de man, "je bent uitgeteld." "En anders ik wel," dacht de ezel bij zijn eigen. Hij zakte door zijn poten en legde zijn grijze kop met de lange oren bij Miriam op haar schoot. Zij begon hem zachtjes in de hals te kriebelen. Ineens was het of er een glimlach om zijn dikke lippen begon te spelen want met zijn grote oren hoorde hij door de buikwand heen het snelle kloppen van een heel klein hartje.

De man deed zijn grote cape af en zei: "Ga hier maar op liggen. Sakkerju, wat waait het hier toch door al die reten en gaten. Om te vernikkelen. Ik heb hier geen gereedschap om de zaak wat dicht te timmeren." Hij lichte een deur uit het gebint, zette die tussen twee gevallen brokken steen vast, zodat zijn verloofde wat beschermd was tegen de gure tocht. "Wacht, ik zag hier naast een friteszaak. Ik ga wat halen dan krijg je toch iets warmes in je buik." Maar na een paar minuten kwam hij al weer terug. "Ze willen mijn geld niet. Ik vroeg of ze een arts kenden. Ja! Maar die is niet te bereiken. Ik moest de medische post maar bellen. Dat heb ik gedaan maar die geloven me niet en lachen me uit. Ze denken, dat ik gedronken heb, omdat ze dit pand niet als bewoond op de kaart kunnen vinden."

"Au," zei Miriam, en nog eens "oh, au, oh weeeee." Youssef, want zo heette de man, - maar dat hadden jullie allang in de gaten - ging naast haar zitten en ondersteunde haar bij elke wee.

In de kerk begon de Kindermis, die ook veel vol-

wassenen trok gezien het vroege uur.

De pastoor, die vroeger in armoediger tijden in het Mariaoord te Ommel een miskraam had, - twee schragen met een plank erop om te celebreren - zag nu zijn kans schoon om alles iets gepolijster te doen en hij schreed met het kindje Jezus in zijn armen, zich bewust van zijn wereldtaak, door de zijgang om de boreling naar de kribbe te dragen. Die zag er trouwens al goed uit zo vlak voor zijn geboorte: dikke billekes en schoon blauw eugskes. Hop, en daar lag ie dan op een hoopje stro, lekker warm gehouden door een os en een ezel. Hij had zijn beentjes over elkaar geslagen alsof ie zeggen wou: "Zie zo, dat hebben we 'm dit jaar weer goed geflikt." Terwijl alles nog beginnen moest.

Bij Anneke de Bruin zag het er anders uit.

Terwijl buiten de gure wind aantrok en de gammele luiken deed klapperen, werd de deur opengegooid en kwamen er een paar

lichtgetinte vreemdelingen binnen. "Of er geen plaats was..?? Oh, nee, laat maar, het is hier stervenskoud." "Kom maar gerust binnen," zei Youssef. "Maar wel even daar in die hoek want mijn vrouw is aan het bevallen." "Heb je niks beters?? We hebben recht op een fatsoenlijk onderkomen." "Ik kan je niet helpen," zei Youssef. "Wat een rotzooi," zei een van die lui in Oxford Engels. "De Rechten van de mens! Alsof ze die hier niet te respecteren hebben. Laat me niet lachen. We hadden ook niet weg moeten gaan bij die nonnen," zei de ander. "Ik ga niet in zo'n cel zitten," zei de ene weer. "Wat een ontvangst. Hier ga je helemaal kapot." En weg waren ze.

Ondertussen was er nog iemand binnengekomen, een net geklede wat oudere heer met glad achterovergekamd haar en een dun zwart snorretje. Hij stak zijn hand uit. "Svalan Säckerhets Tändstika. Zeg maar Tändsticka", zei hij. "Aangenaam,

Youssef ben David," zei de bijna nieuwbakken papa, "Aangenaam." "Aha," zei Tändsticka, "ik heb je bet-bet-enz-overgrootmoeder nog gekend. Eefje heette zij. Ja, die is oud geworden, zeg. Maar ja, die leefde ook heel gezond, weet je. An Apple a day keeps the doctor away." En een dubieus grijsje trok over zijn gezicht. "Haar man trouwens was een beetje een sukkel. Alles bij elkaar hadden ze, - maar dat was zo in die tijd -, geen van beiden

veel om het lijf.” “Als ik vragen mag,” zei Youssef, “Tändsticka, wat een rare naam, waar komt u vandaan?” “Oh” zei de ander, “ik struin zomaar wat rond en pas me aan de omgeving aan als een kameleon op een toverbal. Laatst heb ik een tijdje in Scandinavië gezeten. Ik heb een zekere Breivik een karweitje op laten knappen op een eiland Utøya. Heeft ie feilloos uitgevoerd. Prachtige tijd daar.”

“Zegt me niks,” zei Youssef.

“Oooh weeeee,” kreunde Miriam.

“Kan ik misschien helpen?” zei de vreemdeling. “Zal ik u verlossen? Ik heb lekkere warme handen.” Hij lachte daarbij zeer vriendelijk, maar Youssef zag tussen de dunne lippen een gaaf gebit met twee wat grotere oogtanden en instinctief zei hij “Nee, dank je, laat moeder natuur haar gang maar gaan.”

“Zeg, Youssef,” zei de vreemde gast met een vuil knipoojie, “je hebt wel een knappe meid aan de haak geslagen vriend. Wat een lekker wijf. Waarom kruip je er niet bij in plaats van wat rond te lopen met die staf met die onnozele lelies. Een dooie mus, man. Wat heb je daaraan? Nog een paar uur en dan kun je gaan werken voor dat koekoeksjong van haar.” “Ik hou van haar,” zei Youssef, “zij wou dit en daarmee basta. Als je niks anders weet, lazer je maar op.”

“Weet je wat,” zei Tändsticka “die os en die ezel, die er elk jaar bij zijn, dat ben je zelf. Je slaapt bij haar als een os. En dat bij zo’n onaardse schoonheid.” Een grotere ezel ben ik nooit tegen gekomen.” Hij draaide zich om en ging uit het raam staan kijken.

Youssef hoorde Miriam diep zuchten. Ze vroeg hem: “Youssef, ik heb zo’n dorst. Kun je misschien ergens wat water voor me halen?” In het krot was niks te vinden en hij besloot de straat op te gaan en hier en daar om drinken te vragen. “Melk,” dacht hij, “dat heeft ze nodig.” En hij liep naar buiten. De vreemdeling volgde hem. “Blijf je niet binnen?” vroeg Youssef. “Nee” zei de man, “niet met haar alleen,” en hij haastte zich weg.

Youssef, die bij menig huis aanbelde, ving bot. De deuren werden schielijk dichtgedaan of in het deurgat gesmeten. Het lag er maar aan wat voor soort medemens er achter stond. Zo ging hij ondertussen verkleumd tot op het bot van deur tot deur. Tot hij dan eindelijk bij een huis kwam, waar de gordijnen nog open waren en hij een man bezig zag de kas op te maken. Hij bleek aangeland bij een juwelier en muntenverzamelaar. Toen hij aanbelde werd er meteen opengemaakt want de ouwe centen-

teller dacht: “Aha, een vreemdeling. Je weet maar nooit wat die lui bij zich hebben.”

“Graag wat melk voor mijn vrouw en het kind dat straks geboren wordt alstublieft.”

“Heb je geld?” vroeg de ouwe met zijn lange dunne vingers, die maar over elkaar bleven schuiven.

“Laat maar eens zien.” En Youssef haalde zijn geldbuideltje te voorschijn en toonde zijn vreemde valuta. De oogjes van de ouwe cententeller begonnen te glinsteren. “Goed” zei hij, “daarvoor kan ik je wel wat melk geven.”

“Alles kan niet” zei Youssef, “mijn vrouw moet bevallen en morgen heb ik weer wat nodig om spullen te kopen.” “Goed” zei de man, “ik wil niet flauw zijn. De helft dan.” “Akkoord” zei Youssef, “maar kun je de melk ook even warm maken?” “Dat kost tien penningen meer,” zei de man, die allang de waarde van de oude munten had ingeschat. Youssef nam de melk dankbaar aan, zich erop verheugend zijn verloofde met wat lekkers te kunnen verrassen. De vrouw des huizes gaf hem nog

een stuk oud brood mee. "Hier," zei zij, "dat eten wij toch niet meer op." Haar man keek haar verwijtend aan. "Goeie avond," zei Youssef en vertrok. Het was zachtjes beginnen te sneeuwen. De verse sneeuw knisperde onder zijn schoenen. Voor de ingang van de kerk zag hij een hoop volk heftig gebaren en de vreemdeling stond er driftig zwaaiend bij en hitste de mensen tegen elkaar op. Zijn haren, die eerst strak en glad op zijn schedel lagen vlogen alle kanten op in de wind en door het licht van de straatlampen leken zij wel heel licht geel van kleur. Een paar vluchtelingen hadden geprobeerd te kerk binnen te komen, maar werden door de kerkgangers die reeds binnen waren buiten de deur gehouden, ondanks hun smeekbeden. Het liep al gauw uit op een handgemeen. De politie moest er aan te pas komen en zo hadden de raddraaiers onderdak voor een nacht. Toch wisten nog vele buitenlanders binnen te komen. Ze gingen vooraan in de zijbanken zitten of liggen en werden al gauw bedwelmd door de vette wierook. De pastoor deed de mis. Het koor zong 'Stille nacht'. Na het evangelie hield de pastoor een preek over vrede op aarde aan de mensen van goede wil en zag plotseling de vreemde mensen die, moe van de lange reis en duizelig van de plotselinge warmte, naar goed katholiek gebruik tijdens zijn preek in slaap gevallen waren. Hij schrok, onderbrak zijn preek en riep de oudste acoliet. "Breng die mensen vlug naar binnen in de pastorie en zeg tegen Hanneke, dat ze voor eten zorgt. Er ligt gebraden konijn klaar. En geef die mensen een bed. Er kunnen er een paar op de bank en in mijn bed kunnen er ook nog wel drie." De acoliet kreeg een rode kleur en vroeg: "Drie?" "Ja" zei de pastoor, "ik ben soms ook maar een mens. Ik slaap wel in een stoel. Vooruit, schiet op man." De acoliet deed wat hem gevraagd werd en nam de vluchtelingen mee. De pastoor ging verder met de mis, dacht aan de ellende in de wereld en het grote wonder dat hij op het punt stond te verrichten. Hij nam de ouwel in zijn handen, boog zich er over heen en sprak de woorden: "Neemt en eet, dit is mijn Lichaam." Hij boog zijn knie en toen hief hij de hostie hoog voor de mensen. Hij richtte zijn blik naar boven, maar zag slechts TV-beelden, vluchtelingen, doden, hoorde het gekrijs op straat, aarzelde en murmelde: "Mijn lichaam...??? Ach, weet ik veel??" Het werd hem koud om het hart. Maar hij vertrok geen spier en de mensen ten dienste ging hij verder met de mis.

Toen Youssef weer binnenkwam in de bouwval,

hoorde hij het zachte kreunen van Miriam. Hij gaf haar de melk, die zij gulzig opdrank. "Geef het brood maar aan de ezel," zei zij. "Dat heeft ie wel verdiend, hij vergaat van de honger."

Vanuit de kerk kwamen de geluiden van het lied 'Nu zijt welkome..'. '.

Op dat moment gaf Maria een schreeuw. Youssef hield haar vast, toen de kleine geboren werd. Die begon meteen te krijsen van jawelste. "Jezus," zei Youssef, "wat een mooi kind dit jaar." "Ja" zei Miriam, "Jezus, dat is wel een mooie naam. Laten we hem maar Jezus noemen." Zij wikkelde hem in haar hoofddoek en ging met hem op de mantel liggen die Youssef toesloeg. En Miriam wiegde hem en zong: "Su, su, nana en krijt niet meer." En dat deed ie.

Op dat moment kwam de vreemdeling weer binnen. Hij zag er weer net zo gladjes uit als eerst. Met duidelijke weerzin feliciteerde hij de jonge ouders maar naar het kind durfde hij niet te kijken. En weer zag Youssef de langere oogtanden. "Rara snuiter," dacht hij.

Tijdens het tumult dat zo duidelijk hoorbaar was: het geschreeuw, gescheld en gevloek namens zowel Allah als God, de kreten van pijn en woede, begon het kind heftig te schudden, als had het de stuipen. Zijn gezichtje vertrok van pijn en toen ineens, alsof een vreemde hand hem optilde, zweefde hij boven de handen van zijn moeder, werd heel ijl en doorzichtig, vormde een dunne sliert fijne witte nevel en werd door de wind, die nog steeds door de kieren floot weggevoerd: ..zo ijl.. zo niets meer. Miriam trok wit weg en begon te huilen... Youssef verstijfde. Na een lange stilte, - hij hield haar in zijn armen, terwijl het zachte snikken doorging - zei hij: "Miriam, ja, we zijn onze zoon kwijt, maar kun je er niet blij mee zijn, dat hem dit jaar die wrede ellende bespaart blijft, waar zijn vader hem ieder jaar op trakteerde? En waarvoor?? Tweeduizend jaar hetzelfde en niks veranderd.

Op dat ogenblik trad de vreemdeling weer binnen, met opgeheven hoofd, vooruitgestoken borst, de duimen achter zijn bretels en met een verbijsterende afstotende arrogantie.

"Hij is weg, hè. Dit keer heb ik weer gewonnen." Hij wreef zich de handen. "Het was een klein kunstje om die lui buiten op te jatten. Je hoeft hun hebzucht en kortzichtigheid maar te kietelen en het marcheert. Ze gaan voor niks door het lint en vermoorden elkaar blindelings. Fantastisch..!!" gniffelde hij. "Maak je niet dik om dat zoontje van

jullie. Hij was slechts een gedachte, wel de Schoonste Gedachte, die de wereld ooit gekend heeft. De Vermetelste ook! Een meesterzet van de Ouwe. De Schoonste Vreeswekkendste Gedachte!! Maar als de mensen haar niet dragen en koesteren, vervliegt ze als een ochtendnevel voor de zon. Komt mij goed van pas!!” En hij stak vergenoegd een sigaret op. Met stromen kwam de zwarte rook uit zijn wijde al even zwart behaarde neusgaten.

“Wie ben jij eigenlijk?” vroeg Youssef.

“Ik ben Lucifer, Tändsticka in het Zweeds, de grote Tegenstrever en vandaag is Mijn Dag.”

Youssef bleef bij Miriam zitten en zei: “We hebben gedaan wat we konden, het is wel genoeg geweest.” Hij nam zijn staf en rukte er een voor een de lelies af. “Gô,” zei Miriam, “zo vind ik hem net zo mooi, Joep.”

Youssef had een paar bloemen in de hand gehouden en nam Miriam in zijn armen. “Wil je nu mijn vrouw worden. Ik heb je zo lief.” “Ja,” zei zij, “ik jou ook.” Op dat moment verschoot Tändsticka van kleur. Hij werd groen en grijs, zwol helemaal op en kreunde: “Nee, dat niet !! De Liefde, daar kan ik niet tegen op. Dat is ‘Het Echte Schone’. Wat haat ik die twee.”

Toen verschrompelde hij, werd ijl als een sliert vuile nevel en tussen de dakpannen door, waarvan de poppen allang verdwenen waren, verwaaide hij. Ook hij was een gedachte.

“Waarom ben je bij mij gebleven?” vroeg Miriam. “Omdat ik zielsveel van je hou. Maar waarom heb je het op je genomen om via je zoon het hele verdriet van de wereld op je nek te nemen? Voor zijn Vader??” “Nee”, zei Miriam, “voor jou.” Zijn mond viel open...

“We lopen al zolang met alleen die ezel te sjouwen en ik wist dat jij graag een wagen had. Daarom deed ik het. Die engel heeft mij die telkens weer beloofd, die speciale wagen, elk jaar weer. Maar steeds niks. En elke keer had ik weer hoop. En nu zeker! Want die Italianen zijn goed, weet je. Ik heb al die jaren gewacht op dit type wagen. Die was mij uiteindelijk toch beloofd. En nu weer! Ik zeg tegen die engel:

“Enne??. Fiat mihi secundum verbum tuum. Dat is oud Italiaans, meen ik, en betekent zoiets als: en nu is die Fiat, die je me beloofd

hebt dus voor mij. De eerste tweeduizend jaar zag ik alleen maar houten karren en andere wagentjes. Ik heb al die jaren gewacht op die Fiat. En nu?? Ik heb nog buiten gekeken. Maar niks! Helemaal Niks. Alleen onze goeie ouwe ezel hebben we nog.” “Da’s wel genoeg,” zei Youssef, “daar doen we ‘t voorlopig dan maar mee. Kom meisje, we gaan slapen.” Zij legde haar hoofd in de holte van zijn oksel en knorde vergenoegd. En hij, hij duwde zijn neus in heur haren en snoof haar warme geur op.

De ezel, die zich op zijn manier ook zorgen maakte, dacht: “Hoe moet dat verder? Geen snee brood om te eten en geen cent te makken.

Vroeger heb ik het gekund. Nog maar eens geprobeerd.” Hij deed zijn achterbenen wat uit elkaar en herhaalde steeds de zin “Ezeltje strek je, ezeltje strek je.” Na lang persen kwam er wat en wat er kwam viel naast Youssef en Miriam op de grond. “Hé,” zeiden ze, “dat is aardig van onze Grijsje. Voel je hoe lekker warm het is.”

Maar de ezel hoorde dat niet.

Hij had gehoopt op het gerinkel van goudstukken maar in plaats daarvan hoorde hij het zachte ploffen van wat moppen op de koude stenen vloer. Hij keek om, zag de dampende hopen en schaamde zich. Hij liet de kop met de lange oren zakken en liep droevig naar het open gat, waar Youssef de deur uitgetrapt had. Er rolde een traan uit zijn groot ezelsoog. Plotseling werd ook hij mistig en loste ook hij op in de nacht. Ook hij was slechts een gedachte.

Het ging steeds harder sneeuwen. Die sneeuw waaide nu met vlagen naar binnen en bedekte al gauw de twee slapenden. Na een uur zag je slechts een hoopje sneeuw.

De klokken begonnen te luiden voor de vroegmis.

In het Oosten kwam een bleke zon op. Het had opgehouden te sneeuwen.

In de krant, die twee dagen later uitkwam, was het

volgende te lezen:

Asten.

Zowat alle vluchtelingen die gebleven zijn, hebben onderdak gevonden, op een paar na, die naar Someren zijn overgebracht en daar goed zijn ontvangen. De paar raddraaiers zijn weer vrij gelaten.

Helaas werden er in een oud pand aan het Koningsplein twee lijken gevonden, een jonge man en vrouw met elkaar verstrengeld.

Zij bleken doodgevroren. Uit piëteit heeft men hen niet gescheiden. Zij zullen van gemeentewege op een Islamitische begraafplaats in één graf begraven worden. Hun identiteit is onbekend.

Ad Verrijt

Burengerucht

Het mag dan zo zijn dat Asten/Someren voor ons de navel van de wereld is, maar ook de naburige heemkundekringen hebben altijd wel iets te melden. Zoals de Heemkroniek van Geldrop die een serie artikelen heeft over de spoorlijn Eindhoven – Weert, die dit jaar 100 jaar bestaat. En Mierlo heeft zijn Myerlese Koerier. Met een prachtig verhaal van Gielis Vervoort. Gielis was in 1959 de rattenplaag in Mierlo zat en verzoon een list. Hij gebruikte daarvoor een oude koperen wasketel die hij aan de zolder ophing. Aan een balk boven de ketel bevestigde hij een stuk glas waar de rat als hij uit het gebruikelijke gat in de muur kwam, in moest glijden. De buit was 60 ratten in 8 dagen, maar de rattenplaag werd er niet minder om. Misschien een flauw verhaaltje dat evengoed in Asten of Someren had kunnen spelen, maar wie bindt hier de rat de bel aan. Een serieuzer onderwerp is de pestepidemie die in 1636 in Mierlo woedde en zonder twijfel ook Asten wel heeft aangedaan. En aansluitend een heel leesbaar en uitvoerig artikel over de epidemieën in de loop van de tijden: hondsdolheid, cholera en wat

men toen noemde “de rooden hond”. Tien bladzijden ziekten en ellende, de geschiedenis van Asten en Someren zal niet zoveel anders zijn geweest.

Nu we toch in Mierlo zijn, nog het verhaal van slager Janus van den Witttenboer die bij zijn werk de bijl op zijn kleine teen had laten vallen. Weg teen zou je zeggen, maar Janus plakte hem met een stukje isolatieband weer vast, en met blijvend succes. Zoiets gebeurt alleen maar in Mierlo, maar vooral de ziektegeschiedenis is een goede reden om het blaadje eens te lezen, het ligt in het Heemhuis. Ik wil natuurlijk andere heemkundekringen niet te kort doen. D’n Effer uit Lieshout besteedt een boekje lang aandacht aan haar oud-pastoor Floris van der Putt, die heel veel gedaan heeft voor de Brabantse muziek en het volkstoneel. Maar we willen toch graag apart vermelden dat hij ook de schrijver is van ons beroemde “Toen de hertog Jan kwam varen”, dat lied dat dus nu ook een eeuw oud is, al gaat het over veel vroeger.

Liefhebbers van de molenaarsromantiek moeten beslist het goed gedocumenteerde artikel van Hans Vogels lezen in Helmonds Heem. Het gaat over dwangmolens en banmolens waar aanhoudend ruzie over maalloon en graanvervoer aan de order van de dag was. Het gaat over Helmondse molens maar het zou aangepast een mooi artikel voor de Vonder zijn. We weten Hans te vinden.

We lazen nog veel meer, maar we moeten ons beperken. Aa-kroniek van HKK Baronie Cranendonck heeft het verhaal van de bakker/brouwer in Maarheeze (Jac Winters).

Tot slot: In Gemerts Heem moeten we het artikel “-Kouforte een stad tussen Gemert en Boekel” noemen van (onze) Jacques van der Velden. Vooral om de overpeinzing van Jacques over de mogelijkheid dat de Kouvorte best een grote stad tussen Boekel en Gemert had kunnen worden. Het zou leuk zijn voor de stichting Max Havelaar om te vermelden dat haar oprichter in Kouvorte is geboren, want toevallig is dat wel zo.

Gerard ten Thije

Fotografen

Foto voorpagina: uit de collectie van Adrie Mennen (bewerkt)

Foto achterpagina: Maria van Neerven

Opkomst van de diepvrieskluizen in de jaren 50 van de vorige eeuw

Vanaf 1957 staan in het Peelbelang geregeld publicaties over de oprichting van diepvrieskluizen in deze regio. De levensmiddelenbranche beschikte in de eerste helft van de twintigste eeuw al over diepvrieskisten maar voor particulieren waren die nog nauwelijks te koop. Terwijl de behoefte aan diepvriesproducten in de jaren 50 van de vorige eeuw sterk was toegenomen. In het kader van de streekverbetering werd nagegaan of het wenselijk en mogelijk was door oprichting van een of meer diepvrieskluizen de huishoudelijke belangen van de betrokken gezinnen te dienen. In het parochiehuis van Asten werd de eerste algemene bijeenkomst gehouden waarop de voordelen en kosten van dergelijke kluizen werden toegelicht. Voor deze eerste vergadering was er behoorlijk veel belangstelling en de algemene veronderstelling was dat de vooruitzichten niet slecht zouden zijn. Er werd een werkcomité gevormd waarin burgemeester Ploegmakers en een aantal andere mensen zitting hadden. Drs. Coenen, directeur van het coöperatie instituut van de K.N.B.T.B., gaf een uiteenzetting over de technische zijde van coöperatieve diepvrieskluizen. "Deze zijn eigenlijk te zien als safeloketten van een bank. Wil de kluis exploitabel zijn", zo zei hij, "dan moeten minstens 40 gezinnen of instellingen deelnemen". Hiervoor zouden de kosten dan tussen de 50 en 70 gulden per jaar bedragen, al naar gelang de gewenste grootte van de "safe". Elk loket had een inhoud van 200 liter. De temperatuur waaronder bewaard werd zou -18 tot -20 graden C zijn, met een voorbereidingskoeling van 40 graden onder nul.

Conserveren van groente en fruit vóór het diepvries tijdperk.

In 1957 conserveerde bijna 90% van alle huishoudens jaarlijks groenten en vruchten en ruim 40% verwerkte vlees afkomstig van de huisslachting. Dit kwam er op neer dat 750.000 huisvrouwen in die periode meer dan 42 miljoen liter groenten en 27 miljoen liter vruchten inmaakten. Deze cijfers kwamen vast te staan uit een onderzoek dat door de afdeling Landbouwhuishoudkunde van de Landbouwhogeschool te Wageningen naar het conserveren van levensmiddelen op het platteland werd ingesteld. Een medewerkster daarvan, J. Brink vertelde het volgende: "Voorraadvorming is een oude traditie die, mits met mate toegepast, ook thans nog zin heeft. Een fles zomergroente bij de

hand is gemakkelijk tijdens een lange vorstperiode. Ook in het vroege voorjaar als de nieuwe groenten nog niet op de markt zijn, of bij onverwacht bezoek. Bovendien betekent het variatie in het wintermenu." De inmaakmethode, het in flessen doen (inweken) en het drogen en pekelen van vlees vergde veel tijd. Het was dus geen wonder dat het diepvriezen snel op gang kwam. Diepvriezen kost minder tijd, is eenvoudiger en gemakkelijker. Maar ook was het bacterieel bederf, dat bekend was bij gesteriliseerde doperwten en vlees, met diepvriezen uitgesloten. Zo werd verteld wat de voordelen van de diepvrieskluizen waren: ten eerste vitamines blijven vrijwel volledig behouden, verder blijven de smaak, kleur en kwaliteit nagenoeg gelijk aan het verse product. Het geeft de huisvrouw minder werk en de kosten zijn gelijk aan de kosten van steriliseren. In plaats van een loket in een diepvrieskluis op een centraal punt in het dorp kon men een diepvrieskist in huis hebben. De kosten van aanschaf en stroomverbruik waren dermate hoog, dat verwacht werd dat slechts een klein aantal gezinnen zich dit zou kunnen veroorloven. De bewaarduur van de producten kan, behoudens enkele uitzonderingen, worden gesteld op een jaar. Met diepvriezen bereikte men dus smakelijker en gezondere maaltijden, meer variatie in het wintermenu en niet te vergeten arbeid- en tijdsbesparing. De verwachting was dat men voor ruim één gulden per week een loket zou kunnen huren van 200 liter inhoud. Maar om deze voordelen tot hun recht te laten komen moest men zich wel op deskundige wijze laten voorlichten.

Er verscheen een diepvriessysteem op de markt dat door een coöperatieve vereniging geëxploiteerd kon worden. Er werd een gebouw gerealiseerd waarin een kluis werd geïnstalleerd. Hierin stond een soort molen of carrousel, die om een verticale as draaide. De gebruiker toetste zijn nummer in en de molen draaide, tot het betreffende vak bij de deur van de kluis was. Men kon dan de diepvries openen om zijn etenswaar er in te leggen of uit te halen. In Ommel werd de diepvrieskluis op 26 juli 1958 geopend. Overigens hebben deze kluizen maar een kort leven gekend. Mede doordat de elektriciteitskosten, door de zogenaamde nachtstroom, daalden werd een eigen diepvrieskist voordeliger. De gebouwtjes werden ontmanteld en voor andere doeleinden gebruikt. In Heusden kwam er bijvoorbeeld een kapperszaak in. Eind jaren 70 waren ze zo goed als verdwenen en sindsdien zijn ze geschiedenis.

Jac Jöris.

Bronnen. Peelbelang en het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

Straatnamen van Asten

door Jac. Jöris

Albert heer Cuijck

Verskillende straten in Asten zijn genoemd naar personen die Asten bestuurd of anderszins gediend hebben, of er gewerkt hebben. Zo is de Albert van Cuyckstraat vernoemd naar de eerst bekende heer van Asten. Voor de geschiedenis van de Heren van Cuyk met betrekking tot Asten putten wij uit “de heren van Kuyc 1096 – 1400 van dr. J.A. Coldeweyj.

De heren van Cuijck waren, net als o.a. de hertog van Brabant, graven van Holland, van Gelre, van Kleef, van Goor en van Bentheim, houders van hofambten van de heer van het sticht Utrecht. De rang van vorstbisschop van Utrecht volgde rechtstreeks op die van de koning van het Duitse rijk. De hofambten waren voornamelijk voorbehouden aan de hoge adel.

De heren van Cuijck behoorde tot het zogenaamde geslacht van dynasten die wel van hoge afkomst waren, maar geen graaf waren. Net als de graven van Gelre, Holland en Kleef als ook de hertogen van Brabant, voerde het regerende lid bij de van Cuijcks een ruiterszegel.

Uit de belangrijke kerkelijke ambten die de van Cuijcks tot in de dertiende eeuw bekleedden, blijkt te meer hun hoge afkomst.

In het laatste kwart van de elfde eeuw gingen de dynasten zich meestal noemen naar hun stamslot. Dus kwam bij dit dynastengeslacht de toevoeging “van Kuyc” gelijk aan het slot te Cuijk of het Land van Cuijk, dat de hoofdtak als rijksleen van de rooms-koningen hield. De plaats Cuijk is van Romeinse oorsprong onder de naam Ceuclum. Het kasteel te Cuijk werd in 1133 door Dirk VI van Holland verwoest, waarna de heren van Kuyc een nieuw kasteel te Grave bouwden.

De toevoeging komt in verschillende schrijfwijzen voor: als Kuc, Chuc, Kuck, Kuk, Cuuk maar het meeste als Kuyc.

In een oorkonde van 1096 wordt voor de eerste maal de toenaam “van Kuyc” vermeld. Dit stuk geeft als een van de getuigen van Ida van Lotharingen, weduwe van graaf Eustachius II van Boulonge, en haar zoon Godfried van Boullion: “Henricus de Cuck”. Ida en Godfried bevestigen hun schenkingen van tienden te Genappe aan de abdij van Affligem. De schenkers kondigen hun bezegeling aan, waarbij

een aantal getuigen deze mede bekrachtigen door het plaatsen van hun “signum”.

Na 1180 bleven de heren van Kuyc allodiale heersers maar hun betekenis nam af naarmate de macht van de graven en hertogen toenam, zij worden omstreeks 1200 als ridders (miles) vermeld. Terwijl de graven en hertogen nog steeds huwelijken sluiten met leden van de hoogste adel, trouwen de van Kuycs met eveneens in aanzien en macht inboetende geslachten. Zo trouwt de dochter van Albert van Kuyc met Gijsbrecht III van Amstel.

Albert heer van Kuyc (1204-1233) (stads)graaf van Utrecht, heer van Herpen en half Asten, ridder.

Het valt op dat er betrekkelijk weinig bronnen zijn overgeleverd waarin Albert van Kuyc, die toch 29 jaar het bestuur heeft gevoerd, wordt vermeld. Zoals uit het zogenaamde testament van bisschop Godfried van Renen uit 1178 blijkt, had Alberts daarin genoemde oudere broer Godfried zowel broers als zusters. Waarschijnlijk is deze oudere broer Godfried voor de vader Hendrik II overleden en was Frederik, kanunnik, Hendriks derde zoon: als dochter vindt men Alveradis, die de gade werd van Dirk heer van Voorne en burggraaf van Zeeland, en mogelijk Lutgard. Deze laatste is waarschijnlijk identiek met Lutgard van Perk, die dit allodium geërfd kan hebben van haar kinderloze oom Gerlach van Renen, die ook als Gerlach van Perk voorkomt. Albert van Kuyc (± 1160-1233) was de tweede zoon van Hendrik II van Kuyc en Sophia van Herpen uit het geslacht van Renen, dochter van Dirk van Renen burggraaf van Utrecht. Haar grootvader had een deel van zijn Brabantse bezittingen aan zijn zoon Dirk, Sofia's vader, nagelaten: waarschijnlijk viel ook Herpen hieronder.

Het land van Herpen kreeg later de naam Land van Ravenstein. Dit moet gebeurd zijn tijdens het bewind van Walraven van Valkenburg (1339-1378) vermoedelijk heeft deze het kasteel bij het huidige Ravenstein doen bouwen, waarvan de naamsafleiding uit Walravenstein voor de hand ligt. Ook de Kuycse rechten op Asten zouden wel eens op erfgoed van de Renens kunnen gaan.

Voor de eerste maal trad Albert van Kuyc met zijn vader Hendrik in 1191 op toen de laatste allodiaal bezit in Herpen aan de hertog van Brabant in leen opdroeg. Bij schenkingen aan de abdij van Berne, omstreeks het jaar 1196, was hij ook van de partij. Eveneens treft men hem, met zijn vader Hendrik, aan in een oorkonde van 1201; samen met zijn ouders voor het laatst in het jaar 1203. In 1212, nu heer van Kuyc, blijkt hij borg te zijn voor Dirk heer van

Altena, vermoedelijk als bloedverwant. Toen de graaf van Kessel in 1219 schenkingen deed aan de abdij Mariënweerd, was “Dominus Albertus de Kuyc” de eerste lekengetuige vóór Gerardus de Horne en Hendrik heer van Kessenich.

Albert van Kuyc verkocht in 1220 zijn comitia Trajectensis aan de bisschop van Utrecht voor 200 pond Utrechts. Hij behield zich echter de manschap voor die aan de oorspronkelijk gecombineerde functie van voogd en graaf van Utrecht verbonden was. Slechts het stadsgraafschap, dat langzamerhand door het burggraafschap werd geabsorbeerd en nog het ruimingsrecht inhield, viel nu terug aan de bisschop, wellicht op diens initiatief, want na 1220 vind men geen stadsgraaf meer in Utrecht.

[Op 12 maart 1220 verklaarde Albert van Kuyc aan de Utrechtse bisschop, Otto II van Lippe, voor 200 pond verkocht te hebben: “comitia et rumincgam et omnia jura, que nobis asscripsimus in Trajecto, vel de jure habemus” etc. Kennelijk had de comitia toen weinig inhoud meer en was slechts het ruimingsrecht nog in geld waardeerbaar als afkoop-som. Zeker hield het stadsgraafschap het ruimingsrecht in (een hoogheerlijk recht, n.l. de bevoegdheid buiten de rooilijn uitstekende panden te laten slopen) en waarschijnlijk ook rechtelijke bevoegdheden (zaken die met de bloedban te maken hadden, zoals van ernstige misdrijven verdachten gevangen laten zetten en het doen voltrekken van doodvonnissen). De manschap, die Albert zich als graaf van Utrecht voorbehield, behoorde eveneens tot de “comitia in Trajecto”c.a.; men zal deze moeten zien als een onderdeel van een ambtsleen dat de graaf van Utrecht hield van de bisschop.] [[Maris, Voogdij, p 57-58]]

Pas in 1327 zal Otto van Kuyc de Kuycse manschap in het sticht verkopen, met uitzondering van het schenkersambt dat het geslacht van Bosinchem van de Kuycs in leen hield.

Als hij zijn vader na diens dood opvolgt als heer van Kuyc rond 1204, noemt Albert van Kuyc zich als eerste van zijn geslacht “Albertus dominus dictus de Kuch” Terwijl hij vanwege zijn moeder tevens heer van Herpen wordt.

22 januari 1201 getuigen in een geschil tussen enerzijds Holland en Gelre en anderzijds het Sticht Utrecht en Brabant. Toen midden 1202 opnieuw het conflict los barstte steunden Hendrik en Albert Brabant. De graaf van Holland veroverde den Bosch en nam Hendrik en Albert gevangen. In het volgende jaar 1203 verzoenden de partijen zich en

werd de vrede gesloten, waarbij Hendrik en Albert medegetuigden.

In 1221 gaf Albert van Kuyc het halve collatierecht van de kerk van Asten aan de abdij van Postel, met toestemming van zijn zoons en dochters. Voorts werkte hij mee aan de schenking, gedaan door zijn verwanten de graven Hendrik en Godfried van Arnsberg (ex Kuyc) aan de abdij Mariënweerd in 1226. Hierbij worden voor het eerst zijn zoons Hendrik en Rutger vermeld. Zeer waarschijnlijk is Albert heer van Kuyc in het jaar 1233 overleden en werd hij opgevolgd door zijn oudste zoon, Hendrik III van Kuyc

Contacten van Albert heer van Kuyc:

Deze heer van Kuyc is, voor zover uit bewaarde oorkonden valt op te maken, weinig in de openbaarheid getreden. Men had, wat Brabant betreft, anders kunnen verwachten, gezien de leenverhouding via het Land van Herpen. In paragraaf 7 werd reeds vermeld dat Albert eerst naast zijn vader enige malen in Brabantse oorkonden voorkomt. Waarschijnlijk namens Brabant was hij getuige in 1206, toen huwelijksvoorwaarden gemaakt werden tussen graaf Gerard van Gelre (na 1207 Gerard IV) en Margaretha van Brabant. In een charter van koning Filips van Zwaben van 1206 dat de burgers van Keulen betaft, staat Albert van Kuyc vermeld als “comite de K(uke)”. In 1232, een jaar voor zijn dood, fungeerde Albert van Kuyc, met zijn zonen Hendrik en Rutger, als getuige voor Hendrik I van Brabant in een oorkonde die de abdij Mariënweerd betreft. In hetzelfde jaar was hij bemiddelaar in een geschil tussen Gillis van Breda en de Brabantse hertog.

Albert heer van Kuyc en zijn familie:

Wap, in zijn boek over de heren van Kuyc, vermeldt dat hem gebleken is dat Albert van Kuyc een dochter van Floris van Voorne had getrouwd. Zij wordt echter in geen enkele bekende bron vermeld en uit andere gegevens blijkt dat dit huwelijk naar het rijk der fabelen moet worden verwezen. Vrijwel zeker was Alberts vrouw de erfdochter van Rutger heer van Meerheym, vermeld van 1147 tot 1212, en diens vrouw Aleydis. Het belangrijkste argument hiervoor vormt het gegeven dat Alberts opvolgers allodia bij Roermond, o.a. te Merum, Herten en Maasniel bezaten. Als tweede argument kan gelden dat Albert van Kuyc zijn tweede zoon Rutger heeft genoemd: een naam die voordien bij de van Kuycs niet voorkwam. Deze Rutger erfde de heerlijkheid

Herpen. Jongere zoons van Albert waren waarschijnlijk Godfried, kannunik te Xanten en te Utrecht en vermoedelijk Everardus “de Kuke”, kanunnik van St.Gereon te Keulen, die in 1238 wordt vermeld. Waarschijnlijk is de laatste identiek met Everardus proost van Tiel en deken van St. Pieter te Utrecht (1235-1261). Alberts zoon Dirk volgde op in de reeks van burggraven van Leiden. Een dochter Agnes huwde Hendrik heer van Reiferscheid; een (ongenoemde) dochter werd de gade van Gijsbrecht III van Amstel terwijl een dochter Margaretha de tweede echtgenoot werd van Folpert II van der Leck.

Te voet dur Aasten (deel 26)

Verteld door Piet Feijen.

In de jaren 80 van de vorige eeuw wandelden leden van de Bond voor ouderen onder leiding van hun voorzitter Piet Feijen, door Asten. Zij maakten een overzicht van Asten van ongeveer 1920 tot 1985. Velen van u zullen zich de mensen, hun beroepen en hun eigenaardigheden nog wel herinneren. Ook de behuizingen en straten van die tijd. Al is het nog niet zo lang geleden, er ligt hier misschien een taak tot navolging zodat ook het nageslacht aansluiting kan vinden met het huidige Asten. Van wat verloren ging en er bij kwam.

Het bekijken van Pirke's dikbil en wâ er bij kwam.

Pirke hâ woord gehâauwen en was ze allemaol

persoonlijk kommen uitnodigen um dè schôn maolkalf te kommen bekijken. En zô âs dè heurt vur zo'n gelegenheid di tie dè in stijl, tràâwpak ân en

mi deftige praot; "Mede namens ons Miet, heb ik de eer jullie uit te nodigen om zondag over een week ons nederig gedoentje met een bezoek te komen vereren, om als dan met eigen ogen te aanschouwen de dochter van Soerd van de Heindert en Koba van d'n Oliemolen. Zij zal door het koeien leven gaan als Sjoeko, om alzo de vader en de moeder te eren, die dit allebei verdiend hebben. Kie, dè was naw taal, die Pirke in zijn jeugdjaoren geleerd moet hebben bij Peer-oom en wôr Jan Vaalman altijd zo'n plezier in hâ. Ze kwamen allemaol, Jan Vaalman mi hoed op en mi de wandelstok zwèèjend âs 'ne gene-

raal veurop. Toon van Narusome was op 't idee gekomen um vur Miet en de keinder wâ mee te nemen, wâ ieders instemming hâ. Alles di zo officieel ân, dè de buurt er vur nô buiten kwam. Later werd er wel schàând over gepraot, um mi de kromme èerm nô 'n maolkalf te kommen kieken, mer ja, werd er gezi,t zallen ôk allemaol wel allemaol z'n aarige zijn , net âs Pirke. Bij de stoep van de vursteur di Jan Vaalman 't woord, We zullen het maar familiair houden. Dus beste Miet en Peerke, of nog beter, beste vrienden. Jullie zien dat we allemaal de vererende uitnodiging om op deze zondag uw nederig gedoentje met een bezoek te vereren, in alle dankbaarheid hebben aanvaard. Ik ben er van overtuigd, dat dit onze vriendschap nog extra zal accentueren. Het is je bekend, dat door dit groepje, bij gelegenheid van een vastenavondmarkt, de afspraak werd gemaakt, gezamenlijk een voettocht door ons schone Asten te maken. Nadere toelichting voor wat de buitenwijken betreft, kon voldoende gegeven worden door de deelnemers en de naaste familie. Ik had het genoeg de heren eens te ontmoeten bij Pirke van Dijk en kreeg meteen het eervolle verzoek om voor 't Teurp als gids te fungeren, wat ik gaarne aanvaardde. Het is je bekend, Miet, dat de voor en nabesprekingen dikwijls meer tijd in beslag namen dan de wandelingen zelf. Daardoor kwam het nog al eens voor, dat moeder de vrouw en liefhebbende echtgenote in de voornacht het echtelijk bed niet met manlief kon delen. Met andere woorden; het werd nogal eens laat, soms te laat. Onze oprechte verontschuldigen daarvoor, maar spijt kunnen we er niet van hebben; daarvoor was het te gezellig. Daarom zijn we nu niet helemaal met lege handen gekomen, want Toon van Narusome heeft, namens ons allen voor een kleine attentie gezorgd voor jou en de kinderen en wij stellen er prijs op, dat gij dit nu aanbiedt, Toon. Nô al dizze schônne praot weet ik niet meer te zeggen, dan dè er in die grote doos 'nen Hoefnagels Candijkoek zit en 'n Pond Kanis en Gunnik koffie en in dè klèèn deuske 'n kleinigheid vur de keinder. Vat ân Miet. Miet hâ 't er moeilijk mi, want heure blauwescholke moest er nogal 'ns ân te pas kommen um de tranen weg te vegen. Pirke wist ôk al nie goe hoe ie 't hâ en trèppelde mer wâ op en nir, nie wetend wâ te zeggen. Wel zi tie zachtjes tigge Miette, zo doen m'n vrienden dè, wa'n kèrels hè ? Miet knikte, lachend en blij. Mer 't was er wel stil van geworren, tot dè Jan zi dè 't tijd werd um d'n dikbil 'ns gon te bekijken. Toen werd Pirke in ins wir dè druk, kittig menneke, zô âs ze 'm kèende. Druk gebarend

loodste hij 't gezelschap de stal in en zi tigten Miette in huis 't een en aander verrig te zetten. "Peer", antwoorde Miet, bemoeit oew eigen dôr nie mi, in huis ben ik d'n bàs. Ze waren 't er allemaol over ins, dè 't 'n apart schôn kalf was. D'r waren wel 'n par klèèn foutjes, (ze moesten toch wa zeggen) mer die groeien er wel uit. En 't was ôk nog de vraog of Pirke ze wel zou opzetten, want zo'n kalf braocht schrikkelijk veul geld op en de riskaosie zou vur Pirke's misschien wel te groot zijn. Nee, ze zouden nie weten wâ ân te raoien, mer 'n schôn kalf blif 't, dè wèèst (wast) 't hil watter van de zee nie af. En zo te zie hâ Koba er niks van gelèijen. Krek zi Pirke, dè wou ik mer zeggen, tààchentig kilo, 't is nie in de haand getuft. Ons Koba toch. 't Is eigenlijk mer 'n koeike van niks, ik kan 't nog nie geleuven. Mer ik denk, dè Sjoerd van den Heindert er ôk wel iets ân gedao hi, zi Graard van Graarden Hannes, mer ik moet zeggen, gè het dizze keer nie overdrivven. Dè wou ik heuren, zi Pirke, en dur um trakteer ik, of bitter gezi, Ons Miet. Miet stond ze al op te wààchten en toen ze kwèlik gezeten waren, nam ze 't woord. 't Is naw al d'n twidde keer, dè ik iets van ellie vriendschap heb meugen meemaken. D'n irste keer was mi dè werken van onze Peer bij onze Jochemme, toen hier al 't wèrk toch gedao werd. En dan naw vandag wir. Ik ben er gruts op, dè zô iets onder ons gewone mensen kan. Ik hoop, dè gellie nog gin eind màkt ân die wandelingen dur Aasten, want zo'n vriendschap moete gè mi de lamp gaon zuuken en as 't dan gin vol maon is, veinde gè ze nog nie. En zeg naw mer wâ gè drinken wilt. Ze hân goe gegeten en gedronken, toen Pirke vroeg of ie in z'n eigen huis ôk iets mocht zeggen. Dè mocht. Ik wil nie in gao op die schôn woorden die hier zijn gesproken, want dan zou ik toch tekort schieten. Wel wil ik ellie 't drama vertellen van onze buurman, Ciske van den Eijnden, mi wie ik naw nog compassie heb. Ge moet weten, dè Ciske mer één fokzeug hi en z'ne buurman vijf. Die buurman sti bekèènd as 'ne goeie fokker mi n'n eigen bèèr en mi veul geluk. Mistal hâ tie bij iedere zog tien baggen, terwijl Ciske al blij was mi 'n stuk of vijf. En Ciske hâ mi z'n zog nog meer moeite as z'ne buurman, want hij moest er mi nao d'n bèèrhààuwer. Dur krig ie iedere keer de verzekering, dè Ciske's zog meer baggen zou kriegen dan de bèste zog van d'n buurman. Dè was wel nooit uitgekomen, mer hoop du leven, niewaor ? En âs 't er ooit van kon kommen, dan was 't dizze keer, want ze waren zô wâ gelijktijdig drachtig en 't was duidelijk te zie, dè die van d'n buurman in de groei ààchter blif. Ciske kon van de spanning

hôt nie slaopen en ôk Sjaan leefde volop mee. Ze mâkte al plannen hoeveel zeugskes vur te fokken en vur te mèsten ze er uit zouden hààuwen. De rest zouden ze dan mer verkopen, wâ eigenlijk toch wir zeund was van zo'n zog. Die van d'n buurman bagde 't irst, mer hâ er nie meer dan zeuven. Dè wist ik wel, zi Ciske tigten z'n Sjaan, klèèn boerke's hebben nie veul zeug, mer wel goei. Let mer 's op dizze keer, gè zalt 't belèven. 't Baggen liep wâ uit, mer dè was 'n goei teken. Hoe langer 't duurde, hoe schônner baggen. 't Begon al vreug in d'n aovond, ôk al 'n goei teken, en d'n irste was er zo. 't Was mer 'n klèèn gildje, mer zi Sjaan, klein keinder worren ôk groot. Zo is dè, zi Ciske. 't Is droevig vur Ciske en Sjaane, zi Pirke, mer 't blif bij dè een klèèn gildje, al hân ze er twàèlf uuren bij gezeten. Toen was vur Ciske de maot vol. Hij vloekte en tierde dè heuren en zie verging en hij riep, dè tie nie mer nô de kèrk ging. Mer toen greep Sjaan in. Ze schudde Ciskes 's goe dur mekaar en zi; Wâ denkte gij wel te bereiken, Cis van den Eijnden, mi dè gevloek, opstandigheid en dreigementen van nie mer nô de kèrk gao en meer van die onzin ! Um 't enigzins wir goe te maken zal dè gè vijftien kirren nô 't Lof moeten, want op zo veul baggen hadde gij gerekend. En âs er mer iets ân ontbrikt, zalde gè ôk nog 'n maond alleen op de zulder moeten slaopen. Op stand en vloeken ! Bèènt mer blij, dè 't er nog ene is geworren, anders hâ ze ochèèrm, nog vur niks gebagd. Ciske heurde de straf gelaoten ân, mer zi wel in z'n eigen; "die zog gi t'r uit en dien beer hi z'n plezierigste dàg hier ôk gehad, of ik ben Ciske van den Eijnden nie ". Gè begrijpt, beste lezers en lezeressen, dat na zo'n bijzondere excursie, met cadeautjes, traktatie's en verhalen het gezelschap gezellig bij Pirke bij elkaar is gebleven. Wel werd besloten de volgende keer de Wolfsberg af te werken. En na de opmerking van Miet, zal het nog wel eens vaker later worden dan de bedoeling was. 't Plan was, um nô 't bekijken van d'n dikbil nog de Wolfsberg in te gao, mer nô alle lovende woorden, die er over en weer waren gesproken en nie te vergeten, het gulle verhaal van Miet en Peer, zi Peer; bè, wôr um zouden we gao ? 't is toch goe hier. En zo dààchten de aander er ook over en zo was er de Wolfsberg bijin geschoten. Mer Jan Vaalman, die ôk overal plezier ân beleefde, vond, dè 't er toch mer van moest kommen en was ze dur um allemaol mi de fiets afgeweest en er was afgesproken, dè ze de lèèste zondag van de maond tigenover Hannes Verdonschot, (Hannes de Flus), bijin zouden kommen.

wordt vervolgd

Scorkene

door Jacques van der Velden

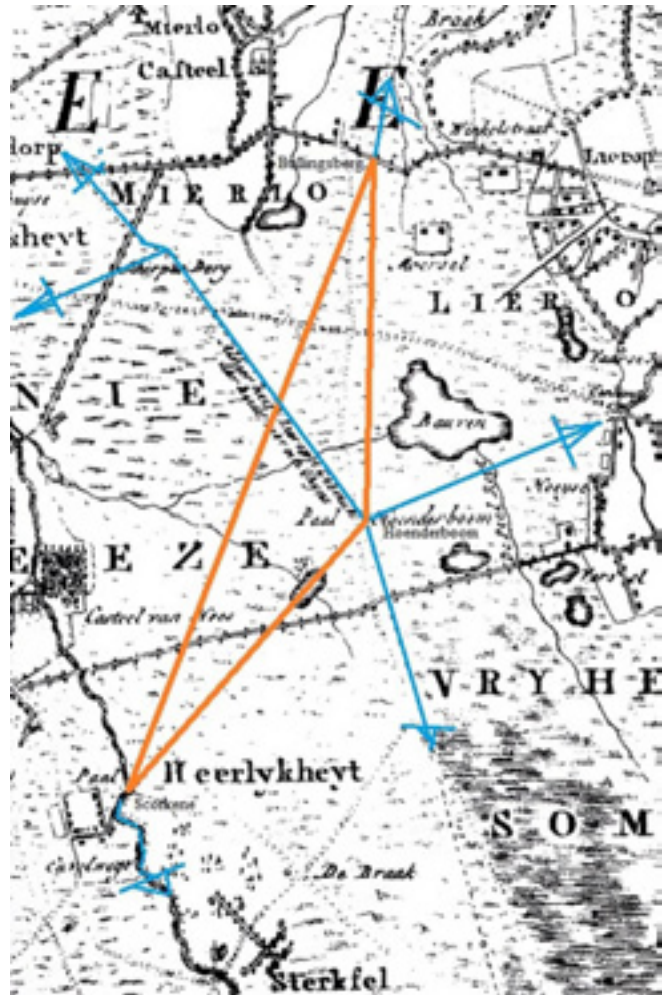
In een boek over Lierop kwam ik de grenspaal Scorkene of Scureken tegen. Ik kreeg totaal geen beeld bij deze naam. Samenhang met schortje, schurk 'boef, wrijfpaal' of scheurtje ligt niet erg voor de hand. Schuurtje zou misschien nog kunnen. Dit verhaal wil een beeld scheppen bij deze naam?

Grondgebied Lierop

Op een mooie zomerdag zat ik buiten wat te bladeren door het boek "Lierop 'n beeld van een dorp". In het hoofdstuk "Gemene gronden, gemene burenen" wordt de verwerving en het gebruik van Lierops grondgebied behandeld en uitgebreid stilgestaan bij de grenspaal Scorkene. Namen van grensmarkeringen vind ik interessant omdat ze zeer oud zijn en dus iets vertellen over een ver verleden en bovendien aan de wieg stonden van een grondgebied. Mijn keuze was gemaakt, deze naam ga ik uitzoeken. Lierop verkreeg in vergelijking tot haar burenen pas laat het gemeenschappelijk gebruik over haar woeste gronden. Mierlo ontving haar [groene] gemeente van hertog Jan II al in 1300 en Someren in 1301. Lierop kreeg haar gemeent of gemene gronden van hertog Jan III pas in 1328. Weer later in 1367, erkent de heer van Asten, Hendrik van Cuyck, het recht van de Astenaren op de Astense gemeente, waarbij de Aa de grens met Lierop werd. Bij de verkrijging van de Lieropse gemeente in 1328 werden uiteraard ook de grenzen vastgesteld. Deze liepen van Stipdonk naar Vlederacker 'Vlerken', vandaar naar Endehouts 'Eindhouts', steeds ongeveer de Aa en de Kleine Aa volgend, voorts naar Hoenderboemspale 'Hoenderboom', vandaar naar Scorkene en vervolgens naar Bullingsberg deze laatste drie ongeveer in rechte lijn en tenslotte weer terug naar Stipdonk.

Grenspaal Scorkene

Opmerkelijk is de grenspaal Scorkene, want die maakt dat het grondgebied van Lierop groter is dan je zou verwachten. Het gebied binnen de palen Hoenderboom, Scorkene, Bullingsberg, Hoenderboom (zie afbeelding met driehoek ingetekend op de kaart van Hendrik Verhees, 1794) hoort volgens de oorkonde van 1328 bij Lierop, maar maakt volgens de kaart van landmeter Hendrik Verhees deel uit van Heeze en Mierlo. Bovendien toen hertog Jan I eerder in 1292 op verzoek van de heer van

Mierlo zijn grenzen liet registreren liep de grens rechtstreeks van de Hoenderboom naar de Bullingsberg. Is Scorkene misschien ten onrechte in de oorkonde van 1328 als grenspunt opgenomen? Deze grenspaal werd al eerder in 1172 genoemd. Herbert heer van Heeze verkoopt dan het vrij-goed [allodium] Sterksel aan de heer Otto, Aartsdiaken van Luik ten behoeve van de abt en abdij van Averbode. In de meeste oorkonden wordt Scorkene dan ook in verband gebracht met het domein Sterksel, waarbij steeds sprake is van de grenslijn Hoenderboom-Scorkene. Ik denk en daarin ben ik zeker niet de eerste, dat de grens Hoenderboom-Scorkene-Bullingsberg in de beschrijving van 1328 gelezen moet worden als Hoenderboom-Bullingsberg. Er is op de een of andere manier verwarring met de Sterkselse grenslijn ontstaan. De grenspaal Scorkene blijkt op de kaart van Hendrik Verhees een onderdeel te zijn van de grens Sterksel-Heeze, wat mij overigens niet weerhoudt om toch met dit toponiem verder te gaan. De belangrijkste reden is de verwarring met de grens van Lierop, die onderdeel

uitmaakt van het werkgebied van onze heemkundekring. Maar, er is nog een extra reden voor mij persoonlijk om door te gaan. Mijn wieg stond namelijk in Gemert, maar omdat er voor de naam Gemert geen geschikte verklaring bestond heb ik daar lange tijd naar gezocht. Tijdens die zoektocht is mijn mening gesterkt dat het uitgangspunt dat Gemert afgeleid zou zijn van Gamerthe onjuist is. Daarmee verviel de oudste verwijzing. De eerstvolgende mogelijkheid werd toen een oorkonde uit 1172 met de vermelding Gemerde. Een verklaring voor Gemert kwam toen binnen bereik.

Oorkonde 1172

We weten nu dat in deze oorkonde de oudste vermelding van Scorkene en van Gemert te vinden is. Hieronder volgt een vertaling vanuit het Latijn, zoals die staat op de site Virtueel plein Sterksel. Voor de duidelijkheid heb ik hierin Gemerde onvertaald gelaten. “Ik Herbertus bij de gratie Gods Heer van Hese aan allen die dit geschrift zullen inzien ten eeuwigen dage. Opdat wat nu heeft plaats gehad niet met de tijd verloren gaat, heb ik het nodig gemaakt in blijvende geschrifte te stellen hetgeen ter kennis van de nakomelingen behoort bewaard te blijven. Dat de toekomstige zowel als de huidige generatie weet dat ik aan de Heer Otto, aartsdiaken van Luik, heb verkocht mijn vrij-goed hetwelk Stercsele genoemd wordt, van het grenspunt algemeen bekend als Hugeten ten Raden tot het grenspunt genaamd Honreboom en van Honreboom tot het punt genaamd Scureken en van Scureken tot Hugeten ten Raden, zoals de rivier aldaar afscheidt, en alles wat binnen de omschreven grenzen als ontgonnen of niet ontgonnen gronden, weiden, graslanden, houtgewassen en wateren gelegen is, ten behoeve van de abt en het convent van de kerk van Averbode van de Praemonstratenser orde, om ten eeuwigen dage vrij en vreedzaam door hen te worden bezeten, zonder dat wij of onze opvolgers ook maar enig recht voorbehouden inzake voorgedij, concessies of andere diensten. Bij deze plechtige en wettige verkoop waren tegenwoordig Alexander deken van Woensel en Willem zijn zoon, Willem en Rutger, broeders van Gemerde, edelen en mijne volle neven, Rudolphus Rouere van Rode, gehuwd met de dochter van mijn zuster, Geroldus, krijgsman en mijn dienstknecht, Henricus Scnepart, Bernardus Roest en Ywainus mijne dienaren en gehuwd met dochters van mijn bedienden, en nog meerdere anderen. Gedaan te Exel in den hof der monniken daar heb ik voorzeggd vrij-goed gegeven

in handen van den voorzegden Abt, vrij en volkomen zoals gezegd ten behoeve van genoemde kerk. In het jaar onzes Heeren elfhonderd en twee en zeventig.”. Deze oorkonde wordt meestal aangemerkt als “falsum” en daarom buiten beschouwing gelaten. De oorkonde van rond 1196/7 beschrijft dezelfde overdracht, maar wordt niet als zodanig aangemerkt en vermeld ook het toponiem “Scorken”. Voor de verklaring van het toponiem is dit “falsum” volgens mij verder niet van belang. Voor de getuigen en de werkelijke overdracht maakt het wel iets uit, omdat bij “falsum” meestal sprake is van antidatering. Alhoewel in de oorkonde van 1196/7 de gebroeders van Gemerde niet voorkomen, ga ik er toch vanuit dat deze gebroeders in 1172 bestaan hebben en geen gefantaseerde namen zijn. Zeker ook omdat ze omschreven worden als edelen en volle neven van Herbertus heer van Hese zelf. Alleen de werkelijke overdracht van het goed Sterksel heeft vermoedelijk pas plaats gehad rond 1196/7. De uitdrukking 'van Scureken tot Hugeten ten Raden, zoals de rivier aldaar afscheidt' wil zeggen dat tussen die twee punten de rivier de grens vormt. Een scheirivier is een 'grensrivier'. Het betreft hier de Sterkselsche Aa. Ik ben bij het punt Scorkene of Scureken gaan kijken en vond géén grenspaal maar wél een met leuningën uitgevoerde smalle brug ondersteund door twee schoren. De lijn Hoenderboom-Scorkene is heel goed in het landschap te volgen met behulp van een topografische

kaart. Daar waar deze lijn de Somerenseweg [Someren-Heeze] kruist bevindt zich de afslag Vlaamseweg richting Sterksel. Het punt Scorkene aan de Sterkselsche Aa ligt bij het Epilepsiecentrum Kempenhaeghe. De foto met de Hoenderboom is genomen richting Scorkene.

Schrijfwijzen Scorkene

Van Scorkene zijn in de oorkonden tot 1300 hoofdzakelijk drie varianten te vinden: Scoerken, Scorken en Scureken. Verder heb ik nog modernere vormen zoals Schaapschoorpaal of Schurreken en Scheurken gevonden. Alhoewel sommigen aan de betekenis schuurtje denken, is het toch waarschijnlijker dat het om een schoortje gaat. De -o- in sommige vormen verraadt dat. De uitgang -ken duidt op een verkleinwoord. In het dialect in onze streek wordt bij verkleining met -ken de klinker voor deze uitgang soms met een umlaut en soms verkort uitgesproken. Ik heb in het Somerens dialect maar één voorbeeld kunnen vinden dat met schoor vergelijkbaar is en dat is koor. Omdat bij het verkleinwoord van koor sprake is van verkorting kórke 'koortje' zal dat ook het geval zijn bij scórken 'schoortje'. De vormen met -u- en -eu- zijn dan zeer waarschijnlijk schrijfwijzen voor umlaut. In het Duits wordt de umlaut in de spelling gekenmerkt door een dubbele punt op de klinker. Deze spelling bestond bij ons niet, wij gebruikten voor de o-klanken met umlaut gewone letters zoals de -u- en -eu-. Denk maar aan vol – vullen [Duits voll – füllen] en koken – keuken [Duits kochen – Küche]. Dit is ook terug te zien in de varianten van de familienaam van Zomeren, zoals van Zummeren en van Zeumeren. Met de schrijfwijze -oe- in scoerken wordt hoogst waarschijnlijk een lange -oo- bedoeld. Dat is niet altijd even duidelijk zoals uit de naam Hoenderboemspale 'Hoenderboom' blijkt. De lettercombinatie -oe- kan klinken als een -oo- en als een -oe-. Door vergelijking met de andere vormen is de keuze scoerken 'schoortje' met lange -oo- het meest aannemelijk.

Betekenis Scorkene

De betekenis van schoor of schór is eigenlijk 'stut, steunbalk' en hoort bij het werkwoord schoren 'ondersteunen, stutten, vastzetten'. Woorden zoals schoorvoetend 'aanzelend' en schoorsteen 'rookkanaal' zijn hiermee samengesteld. In het Middelnederlands duidde schoorsteen de stookplaats aan met de rookvang er direct boven. De rookvang, die enigszins de kamer in stak, werd geschoord 'ondersteund' door uitkragende stenen. Zie hier het verband met schoren 'ondersteunen'. In het Somerens

dialect uitgesproken als schórstein 'schoorsteen'. Bij schoorvoetend 'aanzelend' is het verhaal iets lastiger. Deze afgeleide vorm is een restant van het werkwoord schoorvoeten 'tegenstribbelen, de voeten schrap zetten'. De voeten schuin tegen de beweging in zetten, zich schoor zetten, houdt verband met schoor 'schrap, vast'. Tegenwoordig zouden we zeggen 'de hakken in het zand zetten'. In Someren, maar ook daar buiten, is schoor 'brug(getje)' een bekend begrip onder dialectsprekers. Een schoor is een eenvoudig bruggetje waarover vee gedreven kon worden en bereden kon worden met een smalle (hand)kar of kruiwagen. Smalle beekjes zoals de Sterkselsche Aa konden op zo'n manier voor lokaal

gebruik overgestoken worden. In het Somerens dialect wordt met schoor 'inrit voor kar' bedoeld. De toegang tot een weide of akker over een sloot, bestond meestal uit een eenvoudige constructie van een paar planken of balken soms afgedekt met zoden, een schórke. Balken of palen die in schuine richting ergens onder- of tegenaan geplaatst worden, worden ook schoren genoemd. Zo kan een muur geschoord worden. De schoren onder een op stapel staand schip, maar ook de korte- en lange schoren waarmee de kap van een windmolen in de wind gezet kan worden zijn schoren. In de laatste twee gevallen gaat het om paren schoren. Het huidige Scorkene op de foto is duidelijk een geschoorde brug [schoorbrug] bestaande uit twee paren schoren. Het bruggetje kan ook als schaapschoordienen, omdat de leuning zodanig zijn uitgevoerd dat schapen elkaar niet van de brug kunnen dringen. Een schoor zoals het scorkene zal in het verre verleden een brug(getje) voor lokaal gebruik geweest zijn. Ik verwacht niet dat er schoren onder gestaan

hebben, dat lijkt mij veel te kostbaar voor die tijd. Meer zie ik in het bijwoord schoor [schoorzetten] 'schrapp, vast' en het bijvoeglijk naamwoord schoor 'gestut, pal, vast'. Ik denk dan aan een vast eenvoudig bruggetje bestaande uit wat planken en balken, zoals het schórke 'inrit voor kar'.

Geraadpleegde bronnen

Lierop 'n beeld van een dorp, Gemene gronden, gemene buren, H. van de Laarschot, scorkene Woordenboeken gtb.inl.nl lemma ONW skurik n, WNT schoor I 4

Woordenboek der Nederlandse taal gtb.inl.nl lemma WNT scheiden: scheirivier, grensrivier Gemeynt nl.wikipedia.org/wiki/Gemeynt gemene gronden, [groene] gemeynt, gemeente Etymologisch woordenboek www.etymologiebank.nl lemma brug, schoor, schoren, keuken

Virtueel plein Sterksel www.sterksel.nu Historie van Sterksel / Wiki Sterksel, oorkonde 1172

Gemerts Heem GH-2010-02 Gemert verklaard; GH-2010-04 Gemert verklaard (2)

Van d'n Aabeemd tot de Zwijnspuit, H. Beijers en G. van Bussel, lemma schoor, vonder

Toponiemen, Veghel, W. Cornelissen 1998 lemma schoor, schoorke, vonder

Zömmers dialect www.dialectsomeren.nl lemma schoor, schórstein

Meertens instituut familienamenbank www.meertens.knaw.nl van Zeumeren, van Zummeren

Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde www.dbnl.org De verkleinwoorden in een Noordbrabants dialect (Oirschot en omstreken), van woorden uitgaande op r

Umlaut klank nl.wikipedia.org/wiki/Umlaut_(-klank) vullen hoort bij vol

Met dank aan de toponiemen werkgroep voor hun op- en aanmerkingen

Noteer in uw agenda

Activiteiten komende periode

Woensdag 20 januari 2016: Lezing: "Een andere kijk op de wereld van Jeroen Bosch", door Ben Hartman, Museum Klok en Peel, Ostaderstraat 23, Asten, aanvang 20.00 uur.

Woensdag 17 februari 2016: Filmavond Asten, Museum Klok en Peel, Ostaderstraat 23, Asten, aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 18 maart 2016: Contactavond met Horlepiep, Zaal Hotel Centraal, Wilhelminaplein Someren.

Woensdag 23 maart 2016: Lezing: "Wonderen in het zonlicht", door Hans van den Broek, Museum Klok en Peel, Ostaderstraat 23, Asten, aanvang 20.00 uur.

Algemene informatie

Redactie:

Ad Verrijt, Hemelberg 59, 5721 CP, Asten
0493-688388 a.verrijt@kpnplanet.nl
Anneke Blankennagel, Jac Jöris,
Ricus van Neerven en Gerard ten Thije

BESTUUR HEEMKUNDE:

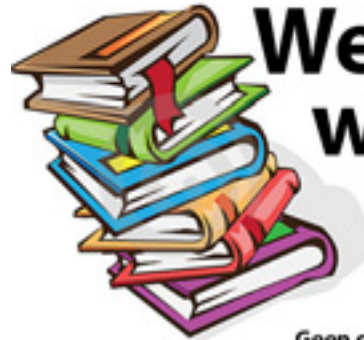
Voorzitter Jan van de Rijdt Tel. 0493-694957
Secretariaat Harrie Wijnen Tel. 0493-493518
Penningmeester Bert de Lau Tel. 0493-493137
Leden: Cor Fransen Tel. 0493-693421
Tom Waals Tel. 0493-693783
Martien Aarts Tel. 0493-693477

Gezinsabonnementen HKK De Vonder
€ 30,00 per jaar

Opgeven bij het secretariaat of het Heemhuis
Molenstraat 10 te Someren
ISSN 1387-2079

Nieuw

bij Heemkundekring De Vonder

Webshop winkel

Geen computer?

De boeken zijn ook te koop in het Heemhuis
dinsdagmorgen en donderdagavond bent u welkom.

Lijst met namen van boeken

Titel boek	prijs
60 jaar Bevrijding	€ 7,50
60 jaar crescendo	€ 5,00
Aastense brandweer	€ 5,00
Asten 800	€ 15,00
Asten-Someren mensen en landschap	€ 10,00
Berkvens deursystemen	€ 10,00
De slag om de Peel	€ 17,50
De Zummerse zusters	€ 15,00
Fietstochten door Asten en Someren	€ 2,00
Fanfare Somerens Lust	€ 5,00
Geschiedenis van de molen van Someren	€ 2,50
Hertog Jan en de zummerse mens	€ 15,00
Jubileumboek scouting	€ 5,00
Mijn overgetelijke schoolklas	€ 15,00
Moeke, Mientje hi zo ger eppelkes	€ 5,00
Oorlogskaarten	€ 7,00
Opgravingen aan de Ter Hofstadlaan	€ 25,00
Oude Lambertuskerk van Someren	€ 2,00
Programma Someren 850 jaar	€ 2,00
Raadhuis van Someren	€ 0,25
Someren 12.000 jaar bewoningsgeschiedenis	€ 2,00
Someren-Eind 125 jaar parochie	€ 19,95
Someren-Noord een beknopte historie	€ 2,00
Stichting katholiek onderwijs Asten	€ 5,00
Van burenhulp tot brandweer	€ 10,00
Zij woonden een jaar in een bos	€ 19,90
Zummers nie te beschrieve	€ 5,00

Indien onbestelbaar:
H. Wijnen, Dorpstraat 22, 5711 GP Someren

Vrienden van Heemkundekring de Vonder

Acfis Business Centrum, Ter Hofstadlaan 75, 5711 VV Someren
René Berkvens Bloemenarrangementen, Jan van Havenstraat 32, 5724 AV Ommel
E T B Willem Bos, Trasweg 5, 5712 BBSomeren-Eind
Campanula Fysiotherapie, Floralaan 22, 5721 CV Asten
Cortooms-Verberne Bouw-Timmerbedr, Molenakkers 5, 5721 WR Asten
Driessen Advies & Beheer Witvrouwenweg 12, 5711 CN Someren
Driessenbouw Asten BV, Postbus 90, 5720 AB Asten
Geven Aannemersbedrijf BV, Ommelseweg 48, 5721 WV Asten
Gianotten Adviesbureau, Witvrouwenbergweg 8h, 5711 CN Someren
Isi & Peggy's Knipperij, Wilhelminaplein 15a, 5711 EK Someren
Isobouw Systems BV, Kanaalstraat 107, 5711 EG Someren
van Kaam Netwerk Notarissen, Postbus 111, 5710 AC Someren
Notaris Kessels, Wilhelminastraat 30-32, 5721 KK Asten
Larco Foods BV, Industrielaan 10, 5711 CX Someren
Leenen Someren Beheer BV, Dr. Einattenlaan 28, 5711 AW Someren
Leenen Steengoed, Vaarselstraat 34, 5711 RE Someren
Garage Linden, Ter Hofstadlaan 140, 5711 VZ Someren
Vastgoedmaatschappij van der Loo bv, Markt 10, 5721 GE Asten.
Partycentrum De Platte Vonder, Nieuwendijk 10, 5712EM Someren-Eind
Frank van Stekelenburg Assurantiën, Postbus 61, 5720 AB Asten
Makelaardij Strijbosch, Hofstraat 24, 5721 BB Asten
Rudi Verbugt, Peelland ICT, Witvrouwenbergweg 8b, 5711 CN Someren
H.v.d. Vijver, Bosweg 7, 5754 PV Zeilberg
Harrie Welten (Jumbo), Kuilvenweg 6, 5712GX Someren
Wijnen Bouw en Service, Dorser 2, 5711 LE Someren
A. de Wit, Speelheuvelplein 4, 5711 AR Someren
P. v.d. Zanden, Jan v.d. Diesduncstraat 17, 5721 VN Asten

*Vrienden van de Heemkundekring maken onze activiteiten mogelijk.
Hebt u interesse? Info: bestuur Heemkundekring De Vonder*